ፎቶዎቹ የተወሰዱት: James Mbiri/Save the Children

የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች አተያዮች ለማካተትእና ትግበራ:

በማስረጃ ላይ የተመሠረተ የድርጊት መመሪያ

Gender and Youth Activity (GAYA) • ማርች 2023

USAID FROM THE AMERICAN PEOPLE

IDEAL

ፎቶዎቹ የተወሰዱት: Jonathan Hyams/Save the Children

አጠቃላይ እይታ

በ USAID Bureau for Humanitarian Assistance (BHA) የገንዘብ ድጋፍ የሚሰጠው Gender and Youth Activity (GAYA) የትግበራ አጋሮች ሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶችን በስራቸው ውስጥ በሚያካትቱበት ጊዜ የሚያጋጥሟቸውን መሰናክሎች እና ተግዳሮቶች በመቅረፍ አስቸኳይ እና አስቸኳይ ያልሆኑ የምግብ ዋስትና እና የመቋቋም ተግባራትን ጥራት እና ተፅእኖ ለማሻሻል ይሰራል።

እ.ኤ.አ. በ 2022 GAYA የአፈፃፀም አጋሮች ሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶችን በስራቸው ውስጥ ማቀናጀትን አስመልክቶ ያላቸውን ዕውቀት፣ አመለካከት እና አሰራሮችን በተሻለ ሁኔታ ለመረዳት የሚያስችል ሒደታዊ ጥናት አካሂዷል። ይህ ጥናት ከ30 በሚበልጡ አገራት ከሚሰሩ ፈጻሚዎች ከ600 በላይ ምላሾችን የተቀበለ አኃዛዊ የዳሰሳ ጥናት አካቷል። እነዚህን ግኝቶች ለማመሳከር፣ ለማገናዘብ፣ ለማስተሳሰር እና በተሻለ ለመረዳት GAYA ተጨማሪ ገላጭ ጥናት አካሂዷል። ይህ ሒደታዊ ጥናት GAYA ፈጻሚዎች በስራቸው ውስጥ ሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶችን ትርጉም ባለው መንገድ ለማቀናጀት ስለሚገጥሟቸው ሁኔታዎች እና ተግዳሮቶች የተሻሉ አተያዮችን እንዲያገኝ ረድቷል። GAYA የተለዩትን ዋና ዋና አዝማሚያዎች የበለጠ ለመመርመር እና በጊዜ ሂደት የሚኖሩ ለውጦችን ለመመልከት በየዓመቱ ተመሳሳይ የዳሰሳ ጥናት ለማካሄድ አቅዷል።

የጥናት ዘዴዎችን እና ግኝቶችን ጨምሮ ስለ GAYA ሒደታዊ ጥናት፣ ተጨማሪ መረጃ እዚህ ያግኙ።

በዚህ ጥናት መሰረት GAYA ውጤታማ የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ማካተትን ለማረጋገጥ ለትግበራ አጋሮች የሚከተሉትን ዋና ምክረ ሀሳቦች ለይቶ አስቀምጧል፡

- ምክረ ሀሳብ 1: ከፍተኛ አመራሮች እና የተለያዩ የቴክኒክ ዘርፍ አመራሮች እንደ አዎንታዊ የወጣቶች እድገት (PYD) እና የሥርዓተ ጾታ እኩልነት ፋና ወጊዎች እንዲሳተፉ ማድረግ።
- ምክረ ሀሳብ 2: የሥርዓተ ጾታ እኩልነት እና አዎንታዊ የወጣቶች እድገት (PYD) መሰናክሎችን ለመለየት እና ለመቅረፍ የማህበራዊ ባህሪ ለውጥ (SBC) አቀራረቦችን ማካተት።
- ምክረ ሀሳብ 3: የፕሮግራም ማስተካከያዎችን ለማመቻቸት የተከፋፈሉ ገላጭ እና አኃዛዊ መረጃዎችን ስልታዊ በሆነ መንገድ መጠቀም።

በዚህ አጭር መግለጫ GAYA ለእያንዳንዱ ምክረ ሐሳብ በዳሰሳ ጥናት ውሂብ አማካኝነት አተያዮችን፣ እነዚህን ምክረ ሐሳቦች ለማካተት የሚረዱ እርምጃዎችን እና የእነዚህን እርምጃዎች አፈፃፀም ለመደገፍ የሚያስችሉ ግብአቶችን ያቀርባል። ግብረመልስ ወይም ተጨማሪ የመረጃ ምንጮችን የተመለከተ ምክረ ሃሳብ ካለዎት እባክዎ gaya@savechildren.org ያናግሩ።

ምክረ ሀሳብ 1.

ከፍተኛ አመራሮች እና የተለያዩ የቴክኒክ ዘርፍ አመራሮች እንደ አዎንታዊ የወጣቶች እድገት (PYD) እና የሥርዓተ ጾታ እኩልነት ፋና ወጊዎች እንዲሳተፉ ማድረግ።

አተያዮች

በሥርዓተ ጾታ እና በወጣቶች ማካተት ዙሪያ ከአመራር እና የቴክኒክ ዘርፍ ባለሙያዎች[1] ድጋፍ ወይም እውቀት አለመኖር በድርጅታዊ ደረጃ ለውጥ ለማምጣት ዋነኛው እንቅፋት ነው። በዚህ ርዕሰ ጉዳይ ላይ የGAYA ቁልፍ የምርምር ግኝቶች የሚከተሉትን ያካትታሉ:

- **አመራር ለPYD እና ለሥርዓተ ጾታ እኩልነት ቅድሚያ አይሰጥም።** በጥናቱ ምላሽ የሰጡ ሰዎች በተደጋጋሚ እንደጠቀሱት ከፍተኛ አመራሩ በጣልቃ ገብ እርምጃዎች ንድፍ እና በፕሮግራም እንቅስቃሴዎች ውስጥ ለሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ማካተት ቅድሚያ ሲሰጥ፣ ለዚህ ጊዜ መስጠት የሁሉም ኃላፊነት ይሆናል። ይሁን እንጂ በድርጅታቸው ውስጥ ያለው አመራር የሥርዓተ ጾታ እኩልነትን ሁልጊዜ በቁም ነገር እንደሚመለከት አጥብቀው የተስማሙት ከዳሰሳ ጥናቱ ምላሽ ሰጪዎች መካከል 58 በመቶ የሚሆኑት ብቻ ናቸው።

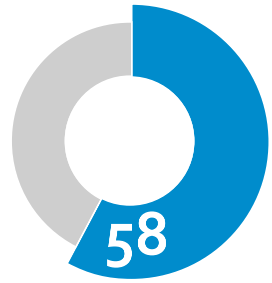

በመቶ የሚሆኑት ምላሽ ሰጪዎች አመራሩ የሥርዓተ ጾታ እኩልነትን ሁልጊዜ በቁም ነገር እንደሚመለከት አጥብቀው ይስማማሉ

- **አብዛኛዎቹ የቴክኒክ ዘርፍ ባለሙያዎች PYD እና የሥርዓተ ጾታ እኩልነትን የማካተት ሃላፊነት እንዳለባቸው አይሰማቸውም።** የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ባለሙያዎች የቴክኒክ ዘርፍ ባለሙያዎች ብዙውን ጊዜ የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ማካተት የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ባለሙያ(ዎች) ኃላፊነት ብቻ ነው ብለው እንደሚገምቱ ተናግረዋል። ይሁን እንጂ የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ባለሙያዎች ሚና በጣልቃ ገብ እርምጃዎች ላይ የእነዚህን ክፍሎች ማካተት መምራት ነው። እነዚህ የተሳሳቱ ግምቶች በአንድ ፕሮግራም ወይም እንቅስቃሴ ውስጥ የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ትርጉም ያለው ውህደት እንዳይኖር ያደርጋሉ።
- **የቴክኒክ ዘርፍ ባለሙያዎች [በሥርዓተ ጾታ እኩልነት/ፍትሃዊነት እና PYD ቁልፍ ፅንሰ ሀሳቦች] ላይ የዕውቀት ክፍተቶች አሏቸው።** ከ85 በመቶ በላይ የሚሆኑት የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች የቴክኒክ አመራሮች የፕሮግራም ቡድኖቻቸው ቁልፍ የሥርዓተ ጾታ ፅንሰ ሀሳቦችን በግልፅ እንደተረዱ ቢገልፁም የቀሩ ጉልህ ክፍተቶች አሉ። ይህም በማኅበራዊ አካታችነት ጎራዎች፣ በበይነ ዘርፋዊ፣ እና በሥርዓተ ጾታ ማካተት/ፍትሃዊነት ቀጣይነት ሂደት ዙሪያ ያለ የእውቀት ማነስን ይጨምራል። ከዚህም በተጨማሪ የፕሮግራም ቡድኖቻቸው PYDን በግልጽ እንደተረዱት የተናገሩት ከ60 በመቶ ያነሱ ናቸው።
- **በፕሮግራሙ ቡድኖች ውስጥ ወንዶች ከሴቶች ጋር ሲነፃፀሩ የሥርዓተ ጾታ እኩልነት አለመኖርን በመቋቋም ረገድ የተደረገውን መሻሻል በተመለከተ የበለጠ አዎንታዊ ግንዛቤ ነበራቸው።** ይህ ግኝት ልዩ የሥርዓተ ጾታ ደረጃ ያላቸው ወንዶች፣ የሥርዓተ ጾታ እኩልነትን በማጠናከር ረገድ ከእውነታው በላይ ብዙ መሻሻል እንደተደረገ እንደሚሰማቸው ይጠቁማል። በመሆኑም ወንዶች የቡድን አባላት የሥርዓተ ጾታ እኩልነት አለመኖርን እውነታ እንዲገነዘቡ ማነሳሳት አስፈላጊ ነው።

ማካተት እና ትግበራ

ለሁሉም ሰራተኞች የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች አስፈላጊነትን ከፍ ማድረግ

- የቴክኒክ ዘርፍ አመራሮች የዘርፍ ውጥኖቻቸውን ለማሳካት የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች የማካተት አስፈላጊነትን እንዲገነዘቡ መርዳት። የሚከተሉት ሰነዶች አዎንታዊ የወጣቶች እድገት (PYD) እና የሥርዓተ ጾታ ፍትሃዊነት አቀራረቦች ፕሮግራሞች የምግብ ዋስትና ውጤቶችን እንዲያገኙ ሲረዱ እንደሚችሉ የሚያሳይ ማስረጃ ያቀርባሉ: በ YouthPower Action *[Recommendations for Youth Programming in Food for Peace Development Food Security Activities (DFSA)]* (በእንግሊዝኛ ይገኛል) እና በ CARE International *[Food Security and Gender Equality: A synergistic understudied symphony]* (በእንግሊዝኛ ይገኛል)።
- ከሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ውጭ ላለ እያንዳንዱ የቴክኒክ መስክ ሴክተር-ተኮር የሆኑ የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች የማካተት ስትራቴጂዎችን ማቅረብ። GAYA እንደ ምግብ ዋስትና፣ ውኃ ሳኒቴሽን እና ንጽሕና (WASH)፣ ግብርና ወዘተ ላሉ ቴክኒካዊ መስኮች የሥርዓተ ጾታ/ወጣቶች ማካተት ስትራቴጂዎችን ምሳሌዎችን አጉልቶ ለማሳየት ያልማል። ወደፊት በሚቀርቡ የመረጃ ጽሑፎች ላይ እንዲካተቱ ምሳሌዎችዎን ወደ [gaya@savechildren.org] ይላኩ።
- በስብሰባ አጀንዳዎች እና ሪፖርቶች ውስጥ እነዚህን ክፍሎች ወደ መጀመሪያው ላይ በማስገባት እና ለጠንካራ ዝመናዎች ቦታ በመመደብ ለሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ቅድሚያ መስጠት እና አጉልቶ ማሳየት። የሚከተለው የ USAID Learning Lab ሰነድ [በስራ አፈፃፀም እቅዶች እና ሪፖርቶች ውስጥ የሥርዓተ ጾታ] ማካተትን እንዴት ማረጋገጥ እንደሚቻል መመሪያ ይሰጣል (በእንግሊዝኛ የሚገኝ)።

1 ለዚህ አጭር መግለጫ ዓላማ GAYA «የቴክኒክ ዘርፍ ባለሙያዎችን» ሲጠቅስ በሥርዓተ ጾታ ወይም በወጣቶች ላይ ትኩረት ያላደረጉ የቴክኒክ ዘርፍ ባለሙያዎችን ያመለክታል። የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች የቴክኒክ ባለሙያዎች ሲጠቀሱ በግልፅ "የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ባለሙያዎች/መሪዎች" ተብለው ተገልፀዋል።

* በፕሮግራሙ ከፍተኛ አመራር ውስጥ በሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ላይ የሚያተኩሩ የስራ መደቦችን በማካተት አተያዮቻቸው በሥልጣን ላይ ካለ ሰው መሰማታቸውን ማረጋገጥ። ይህ የማይቻል ከሆነ፣ የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች አመራሮች በሥርዓተ ጾታ/ወጣቶች ላይ ያተኮሩ ጉዳዮችን ወደ ከፍተኛ አመራር የቡድን ውይይቶች ማሸጋገር እንዲችሉ የሚያስችሉ መዋቅሮችን መገንባት።

ፎቶዎች የተወሰዱት: Harrison Thane/Save the Children

በሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ማካተት ዙሪያ የሰራተኞችን አቅም ለማጠናከር ጊዜና ሃብት መመደብ

* የተወሰኑ የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ማካተት ተግባራት እና ዋና ዋና ብቃቶችን በሁሉም የቡድን አባላት የሥራ መደብ መግለጫዎች ውስጥ እንዲካተቱ እና እንደ ምልመላ እና የአፈፃፀም ግምገማ ሂደቶች አካል በማድረግ መጠቀም። ስለ ሥርዓተ ጾታ ሰራተኞች ዋና ዋና ብቃቶች የበለጠ ለማወቅ የ Technical and Operational Performance Support (TOPS) Programን *Core Competency Series Booklet* (በእንግሊዝኛ፣ ፈረንሳይኛ፣ ስፓኒሽ ይገኛል) ወይም የ GAYAን - *የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ሻምፒዮን ለመሆን ምን ያስፈልጋል?* የሚለውን ዝግጅት ይመልከቱ።

* በሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ማካተት ላይ በቡድን አባላት አመለካከትና ልምዶች ላይ ተጽዕኖ ለማሳደር የ SBC አቀራረቦችን ይጠቀሙ። *የ SBC አቀራረቦችን እንዴት ተግባራዊ ማድረግ እንደሚቻል ተጨማሪ መረጃ እዚህ ያግኙ።*

* ሴቶች እና የጾታዊ እና የሥርዓተ ጾታ አናሳ የሕብረተሰብ አባላት የሥርዓተ ጾታ እኩልነት አለመኖርን በተመለከተ ያጋጠማቸውን ልምድ በውስጥ ስልጠና ወቅት እንዲያካፍሉ የሚያስችላቸው ደህንነታቸው አስተማማኝ አጋጣሚዎች መኖራቸውን ማረጋገጥ፣ ከዚያም ለሥራ ባልደረቦቻቸው ተጨማሪ ሐሳቦችን ለማመንጨት የሚሆን በቂ ጊዜ መስጠት። ሰዎች በውስጣዊ ስልጠና ላይ ደህንነት እንዲሰማቸው ለማድረግ የሚረዱ ብዙ ሀብቶች ይገኛሉ፣ እዚህ አንድ ምሳሌ ከ We Rise ቀርቧል: *Creating Safe Spaces* (በእንግሊዝኛ የሚገኝ)።

* በሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ዙሪያ የጋራ ስልጠና ወይም የስራ ቡድኖችን ለመመስረት በአፈፃፀም አጋሮች መካከል ትብብር መፍጠር። ለዚህ ምሳሌ የሚሆነውን የሚከተለውን የጉዳይ ጥናት ይመልከቱ: በ ME&A *USAID El Salvador IP's Mainstream Gender through Collaborating, Learning, and Adapting* (በእንግሊዝኛ ይገኛል)።

ምክረ ሀሳብ 2.
የሥርዓተ ጾታ እኩልነት እና የ PYD መሰናክሎችን ለመለየት እና ለመቅረፍ የ SBC አቀራረቦችን ማካተት።

አተያዮች

የ SBC አቀራረቦችን ማካተት ቡድኖች ለሥርዓተ ጾታ እኩልነት ያሉትን የተለያዩ መሰናክሎች ለመለየት እና እነዚህን መሰናክሎች ለመቅረፍ የተበጁ ጣልቃ ገብ እርምጃዎችን እንዲቀርጹ ያስችላቸዋል። በእነዚህ ርዕሰ ጉዳዮች ላይ የ GAYA ቁልፍ የምርምር ግኝቶች የሚከተሉትን ያካትታሉ:

* **ጎጂ ባህሪያትን ለመለወጥ የታቀዱ ፕሮግራሞች ብዙውን ጊዜ የባህሪ ለውጥን የሚገድቡ ሌሎች መሰናክሎችን ከመፍታት ይልቅ የሥርዓተ ጾታ ፍትሃዊነት የሌላቸውን እምነቶች ወይም አመለካከቶች በመቀየር ላይ ያተኩራሉ።** የጥናቱ ምላሽ ሰጪዎች ለለውጥ ቅድሚያ የሚሰጣቸውን ባህሪዎች ለመለየት፣ እንቅስቃሴዎችን ለመንደፍ እና ስኬትን ለመለካት የ SBC አቀራረቦችን መጠቀምን አስፈላጊነት ጎላ አድርገው ገልጸዋል። አቸጋሪ በሆነው ባህሪ በጣም የተጎዱት እነማን እንደሆኑ በመመርመር የ SBC አቀራረቦች ቡድኖች ባህሪው ለምን እየተከሰተ እንዳለ (ማለትም፣ የባህሪ አንቀሳቃሾችን) እንዲለዩ እና ተገቢውን የጣልቃ ገብ እርምጃ ዓይነት ከሚገድቡት ነገሮች ጋር እንዲያዛምዱ ያስችላቸዋል። በተለይ ምላሽ ሰጪዎች በሁለት ዋና ዋና ምድቦች ውስጥ ያሉትን የባህሪ አንቀሳቃሾች በትክክል የመለየት አስፈላጊነትን ጎላ አድርገው ገልጸዋል:

    * የሥርዓተ ጾታ ፍትሃዊነት ባህሪያት: በ GAYA ጥናት 91 በመቶ የሚሆኑት ምላሽ ሰጪዎች የአካባቢው ማህበራዊ አመለካከቶች ሴቶች በፕሮግራሞች ውስጥ እንዳይሳተፉ እንቅፋት እንደሆኑ ተናግረዋል። በተጨማሪም የድንገተኛ አደጋ ሕክምና ባለሙያዎች የአይበገሬነት የምግብ ዋስትና እንቅስቃሴዎች (RFSAs) ውስጥ ካሉ ሰራተኞች ጋር ሲነፃፀሩ ማህበራዊ አመለካከቶች የበለጠ ጉልህ እንቅፋት እንደሆኑ ገልጸዋል።

91 በመቶ የሚሆኑት ምላሽ ሰጪዎች የአካባቢው ማህበራዊ አመለካከቶች ሴቶች በፕሮግራሞች ውስጥ እንዳይሳተፉ እንቅፋት እንደሆኑ ተናግረዋል

- **አዎንታዊ የወጣቶች እድገት (PYD) ባህሪያት:** የ GAYA ጥናት በተጨማሪም ወጣቶች ለውሳኔ አሰጣጥና ለማህበረሰቦች ልማት አስተዋጽኦ ለማድረግ ባላቸው አቅም ላይ ያሉ አመለካከቶች በተለይ አሉታዊ እንደሆኑ አመልክቷል። በተለይ ደግሞ በወጣት ወንዶች ላይ አሉታዊ አመለካከቶችና ግንዛቤዎች አሉ፣ ብዙውን ጊዜ በሐሰት ዓመፀኛ እንደሆኑ እና በማህበረሰባቸው ውስጥ የሰላም እና መረጋጋት ስጋቶች እንደሆኑ ተደርገው ይወሰዳሉ።

ማካተት እና ትግበራ

ባህሪያትንና ባህሪያትን የሚወስኑ ነገሮችን መለየት

- በፕሮግራሙ የዕቅድ ምእራፍ ላይ ፕሮግራሙ የትኞቹን የሥርዓተ ጾታ እኩልነት ወይም የPYD ባህሪያት መቀየር ወይም ማጠናከር እንደሚፈልግ፣ እንዲሁም እነዚህን ባህሪያት ለመቀበል የሚያስችሉ ወይም የሚከለክሉ የተሟሉ ባህሪያትን የሚወስኑ ነገሮችን ስብስብ ለይቶ ለማወቅ የመጀመሪያ ወይም ሁለተኛ ደረጃ ምርምር ያካሂዱ። እ.ኤ.አ. በ 2014 TOPS 30 የመሰናክሎች ትንተና መጠይቆች ስብስብ (በእንግሊዝኛ፣ በፈረንሳይኛ እና በስፓኒሽ የሚገኝ) እና እነዚህን መጠይቆች እንዴት ማመቻቸት እንደሚቻል የሚገልጽ መመሪያ (በእንግሊዝኛ፣ በፈረንሳይኛ፣ በስፓኒሽ እና በአረብኛ የሚገኝ) አዘጋጅቷል።

መሰናክሎችን ለመቅረፍ የ SBC እንቅስቃሴዎችን መቅረጽ

- በፕሮግራሙ አውድ ውስጥ በተለይ የሥርዓተ ጾታ እኩልነትን ወይም የPYD ባህሪያትን የሚገድቡ ምክንያቶችን መቀየር ላይ የሚያተኩሩ እንቅስቃሴዎችን በይፋ መቀበል እና አቅድ ማውጣት፣ በተለይም አንፃራዊ መብት ያላቸው ወንዶችን እና ሌሎችን እንዲሁም ጎጂ ልምዶችን የመቀነስ ዓቅም ያላቸውን የስልጣን ባለቤቶች ማሳተፍ። እ.ኤ.አ. በ2016 የ TOPS ፕሮግራም *Designing for Behavior Change in Agriculture, Natural Resource Management, and Gender* (በእንግሊዝኛ እና በፈረንሳይኛ የሚገኝ) የስድስት ቀናት ሥርዓተ ትምህርት እና ማዕቀፍ አሳትሟል። እ.ኤ.አ. በ2017 የታተመው የ TOPS *REALIZE: Social and Behavioral Change for Gender Equity and Diversity* (በእንግሊዝኛ የሚገኝ) ፈጻሚዎች ለሥርዓተ ጾታ ፍትሃዊነት ውጤቶች የማህበራዊ ባህሪ ለውጥ ጣልቃ ገብ እርምጃዎችን እንዲያዳብሩ ያግዛል።

ተፅዕኖ መለካት

- ምክንያታዊ የጊዜ ሰሌዳዎችን በማዘጋጀት፣ እና ለማስተካከያ ቦታ በመገንባት፣ በተለይም መደበኛ ጣልቃ ገብ እርምጃዎች የሚያስከትሉት ውጤት ሁልጊዜ ወዲያውኑ እውን ሊሆን ወይም ሊታይ ስለማይችል ፕሮግራሙ ግቦቹን እያሳካ መሆኑን ለመረዳት የባህሪ ለውጦችን መለካት። በዚህ መስክ አመላካቾች ለማጎልበት የሚረዱ በርካታ ሀብቶች ይገኛሉ። *Guide to Formulating Gendered Social Norms Indicators in the Context of Food Security and Nutrition* (በእንግሊዝኛ ይገኛል) የተባለው ከ FAO፣ IFAD፣ እና WFP[2] የቀረበ መመሪያ ፈጻሚዎች በምግብ ዋስትና እና በሥርዓተ-ምግብ አውድ ውስጥ የሥርዓተ ጾታ ማህበራዊ ደንቦች ላይ ያሉ ለውጦችን ለመለካት አመላካቾችን እንዲቀርጹ ይረዳል። የ Advancing Nutrition *Measuring Social and Behavior Change in Nutrition Programs* (በእንግሊዝኛ የሚገኝ) የ SBC አመላካቾችን ማሳያ አባሪ ያካትታል። በመጨረሻም የ CARE International *Tipping Point MEL Methods Brief* (በእንግሊዝኛ፣ በፈረንሳይኛ እና በስፓኒሽ ይገኛል) ጣልቃ ገብ እርምጃዎች ጎጂ ማህበራዊ ደንቦችን የሚቀይሩ መሆናቸውን በተሻለ ለመረዳት ከትንታኔ ማዕቀፍ ጋር የተረጋገጡ ገላጭ መለኪያ መሳሪያዎች ያቀርባል።

ምክረ ሀሳብ 3.
የፕሮግራም ማስተካከያዎችን ለማመቻቸት የተከፋፈሉ ገላጭ እና አኃዛዊ መረጃዎችን ስልታዊ በሆነ መንገድ መጠቀም።

አተያዮች

በተጨባጭ መረጃ ላይ የተመሠረተ ትምህርት እና ማስተካከያ ድርጅታዊ ስኬትንም ሆነ የፕሮግራሞችን ስኬት እንደሚያሻሽል እየጨመረ የመጣ ማስረጃ ያመለክታል። የተለያዩ የመረጃ ዓይነቶችን መሰብሰብ፣ መተንተን እና ተጨማሪ ሐሳቦችን ማመንጨት ትምህርት እና ማስተካከያን ሊያመቻች ይችላል። የ GAYA ጥናት የትግበራ አጋሮች የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች መረጃን ወደ ትምህርት እና ማስተካከያ እንዳይቀይሩ የሚያግዱ ሁለት ዋና ዋና እንቅፋቶች እንዳሉ አመልክቷል፡

2 Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)፣ the International Fund for Agricultural Development (IFAD) እና World Food Programme (WFP)

1. የትግበራ አጋሮች ስለተለያዩ ሥርዓተ ጾታ እና የዕድሜ ቡድኖች መረጃዎችን ይሰበስባሉ፣ ነገር ግን መረጃዎቻቸውን ለፕሮግራሙ እንቅስቃሴዎች ሙሉ በሙሉ አይጠቀሙም።

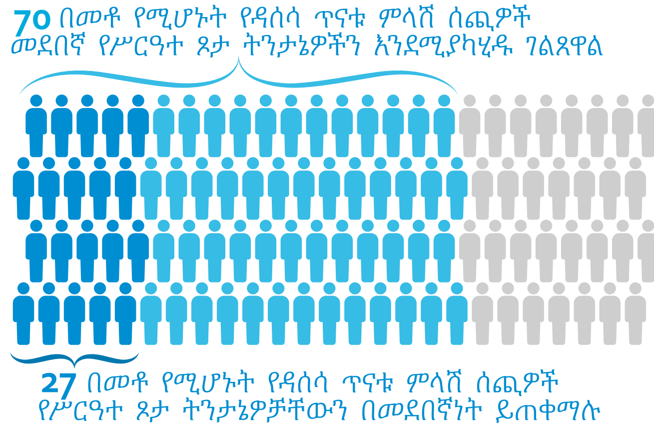

- ከዳሰሳ ጥናቱ ምላሽ ሰጪዎች መካከል 70 በመቶ የሚሆኑት በፕሮግራም ዕቅድ ውስጥ መደበኛ የሥርዓተ ጾታ ትንታኔዎችን እንደሚያካሂዱ ሲገልጹ፣ ከዳሰሳ ጥናቱ ምላሽ ሰጪዎች መካከል 76 በመቶ የሚሆኑት የሥርዓተ ጾታ መረጃ ለሥራቸው ጠቃሚ ሆኖ እንዳገኙት የገለጹ ቢሆንም፣ የሥርዓተ ጾታ ትንታኔዎቻቸውን በመደበኛነት የሚጠቀሙት ከዳሰሳ ጥናቱ ምላሽ ሰጪዎች ውስጥ 27 በመቶ የሚሆኑት ብቻ ናቸው።
- በተጨማሪም 30 በመቶ የሚሆኑት የዳሰሳ ጥናቱ ምላሽ ሰጪዎች የፕሮግራም ዲዛይን እና አፈፃፀም በአካባቢያዊ አውድ ውስጥ በወጣቶች ሁኔታ ላይ የተመሠረተ አለመሆኑን የገለጹ ሲሆን 18 በመቶ የሚሆኑት ደግሞ የሥርዓተ ጾታ አኩልነት መረጃዎች ከግምት ውስጥ እንዳልገቡ ተናግረዋል።
- የትግበራ አጋሮች የተከፋፈሉ መረጃዎችን በሚሰበስቡበት ጊዜም እንኳ GAYA በተለይ የተገለሉ ቡድኖችን በተመለከተ የሚደረጉ የፕሮግራም ማስተካከያዎች በእነዚህ መረጃዎች ትንታኔ ላይ እንደማይመሰረት ተገንዝቧል።

2. የትግበራ አጋሮች አኃዛዊ መረጃዎችን እየሰበሰቡ ነው፣ ነገር ግን በአውዳዊ ምክንያቶች ላይ አተያዮችን ለማግኘት የሚያስፈልጉ ገላጭ የምርምር አመላካቾች እና ልምዶች የላቸውም።

- በሥርዓተ ጾታ ፍትሃዊነት እና PYD ዙሪያ ያሉ ለውጦችን በአኃዛዊ አመላካቾች ለመለካት አስቸጋሪ በመሆኑ አኃዛዊ አመላካቾች የፕሮጀክት ውጤቶችን ሙሉ በሙሉ እንደማያሳዩ የትግበራ አጋሮች ገልጸዋል። ይሁን እንጂ በሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ላይ ያለን ተጽዕኖ ለመለካትና ለመከታተል የሚያስችል ገላጭ አመላካቾች እንደሌሏቸውም ዘግበዋል።

ማካተት እና ትግበራ

የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ትንታኔዎችን በድርጊት እቅድ ውስጥ ማካተት

ፎቶዎች የተወሰዱት: Jordi Matas / Save the Children

- የሥርዓተ ጾታ እና/ወይም ወጣቶች ትንታኔ ማካሄድ እና በትንታኔው ግኝቶች ላይ የተመሠረተ የሥርዓተ ጾታ እና/ወይም ወጣቶች የድርጊት ዕቅድ ማዘጋጀት። በ MEL መረጃ ላይ በመመርኮዝ ትንታኔውን እና ተዳዳኝ የሥርዓተ ጾታ/ወጣቶች የድርጊት ዕቅድን በየጊዜው ማዘመን። የሥርዓተ ጾታ እና/ወይም ወጣቶች የድርጊት ዕቅዱ ወደ ፕሮግራሙ ዋነኛ የስራ ዕቅድ መቀናጀቱን ማረጋገጥ። ይህ USAID Learning Lab ሰነድ የድህረ-ግምገማውን የድርጊት ዕቅድ እንዴት ማዘጋጀት እንደሚቻል ያብራራል (በእንግሊዝኛ የሚገኝ)።
- ከመሰብሰቡ በፊት ውሂብ እንዴት ጥቅም ላይ ሊውል እንደሚችል እንዲሁም ነባር ውሂቦችን ሙሉ በሙሉ ለመረዳት የሚያስፈልግ ተጨማሪ ውሂብን ለመረዳት የውሂብ አጠቃቀም ግምገማ ማካሄድ።

በውሂብ ላይ ተጨማሪ ሐሳቦችን በማመንጨት አሰራረን መቀየር/ ማስተካከል

- የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ማካተት ተፅዕኖን/ለውጥን ለመገምገም ግልጽ የሆኑ አመላካቾችን ማዘጋጀት። አሁን ካሉ መደበኛ አመላካቾች (*BHA's Emergency Application Indicator Handbook*, BHA Indicators List for RFSAs ወይም የተስተካከሉ መደበኛ የወጣቶች ወይም *ሥርዓተ ጾታ* አመልካቾች) መጀመር እና የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ማካተት ተፅእኖን በጥልቀት ለመመርመር ብጁ ገላጭ አመላካቾችን ማዘጋጀት። የ qualKitን *ለሥርዓተ ጾታ የገላጭ መረጃ አሰባሰብ ዘዴዎችን* (በእንግሊዝኛ እና በፈረንሳይኛ ይገኛል) ከመገምገም በተጨማሪ *ገላጭ አመላካቾችን በማዘጋጀት ዙሪያ* (በእንግሊዝኛ ይገኛል) የ TolaDataን ጠቅላላ መመሪያ መገምገም።
- መረጃን በሥርዓተ ጾታ፣ በዕድሜና በሌሎች አግባብነት ባላቸው ነገሮች (ለምሳሌ የአካል ጉዳት፣ ዘር፣ የጾታ ስሜት፣ አካባቢ፣ ጎሳ፣ እና ሃይማኖት) መከፋፈል። ቡድኖች ምን ያህል እንደሚካተቱ እና የፕሮግራሙን የሚፈለጉ ውጤቶች በፍትሃዊነት እያገኙ እንደሆነ ለመረዳት በተከፋፈሉ ምድቦች መካከል ያለውን ልዩነት መተንተን። ይህ USAID Learning Lab የመረጃ ምንጭ የክትትል አመላካቾችን እንዴት መከፋፈል እንደሚቻል መመሪያ እና ምርጥ ተሞክሮዎች ያቀርባል (በእንግሊዝኛ ይገኛል)።
- የድርጊት እቅድን ለማውጣት በተከፋፈሉ መረጃዎች ላይ ተጨማሪ ሐሳቦችን ለማመንጨት ከጠቅላላው ቡድን ጋር ለመወያየት በየሩብ ዓመቱ ስብሰባዎችን ማካሄድ። በሁሉም የሥራ መደቦች ያሉ የቡድን አባላት ከሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ጋር በተገናኘ ባለፈው ሩብ ዓመት የመነጩ ተጨማሪ ሐሳቦችን እንዲለዩ ማበረታታት። በዚህ ሂደት ላይ እንዲያግዝ Mobile Solutions, Technical Assistance, and Research (mSTAR) መመሪያን ይጠቀሙ: *Bridging Real-Time Data and Adaptive Management: Ten Lessons* (በእንግሊዝኛ ይገኛል)።

ፎቶዎቹ የተወሰዱት:
Kristiana Marton / Save the Children

ተጨማሪ መረጃ

GAYA ምንድን ነው? Gender and Youth Activity (GAYA) Associate Award የትግበራ አጋሮች ሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶችን በስራቸው ውስጥ በሚያካትቱበት ጊዜ የሚያጋጥሟቸውን መሰናክሎች እና ተግዳሮቶች በመቅረፍ አስቸኳይ እና አስቸኳይ ያልሆኑ የምግብ ዋስትና እና የመቋቋም ተግባራትን ጥራት እና ተፅእኖ ለማሻሻል ይሰራል። የሴቶችና የወጣቶች ልዩና በይነ ዘርፋዊ ፍላጎቶችን በሕይወት ዘመናቸው መረዳትና ማሟላት እንዲሁም የእኩልነት አለመኖር መንስኤዎችን መፍታት በምግብና በሥርዓተ-ምግብ ዋስትና ላይ ሰፊና ፍትሃዊ ተፅዕኖ/ለውጥ ለማሳደር ወሳኝ ነው። GAYA የአስቸኳይ ጊዜ እና የቅድመ ማገገሚያ፣ የአደጋ ቅነሳ እና የአይበገሬነት ፕሮግራሞችን ተግባራዊ የሚያደርጉ አጋሮችን ይደግፋል። GAYA በአጋር ሽልማቶች እንቅስቃሴ መሪ በሆነው Implementer-Led Design, Evidence, Analysis and Learning (IDEAL) የሚሰጠው ሲሆን፣ በ USAID/BHA በገንዘብ እየተደገፈ በ Save the Children እና Mercy Corps ይተገበራል።

GAYA ሒደታዊ ጥናት ያካሄደው ለምንድን ነው? GAYA ከ Sayara International ጋር በመተባበር የትግበራ አጋሮች የተለያዩ የሥርዓተ ጾታ ቡድኖችን እና ወጣቶችን ፍላጎቶች በፕሮግራማቸው ውስጥ እንዴት እንደሚያካትቱ በተሻለ ለመረዳት ሒደታዊ ጥናት አካሄዷል። የዚህ ጥናት ዋና ታዳሚዎች በአስቸኳይ ጊዜ ፕሮግራሞች ወይም የአይበገሬነት የምግብ ዋስትና እንቅስቃሴዎች (RFSAs) ላይ የሚሰሩ በ BHA የገንዘብ ድጋፍ የሚደረግላቸው አስፈፃሚዎች ነበሩ። ከ600 በላይ ምላሽ ሰጪዎች የ GAYAን የዳሰሳ ጥናት አጠናቀዋል - ይህም ምላሽ ሰጪዎች ከሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች ማካተት ዕውቀት፣ አመለካከቶች እና አሰራሮች ጋር የተያያዙ ጥንካሬዎቻቸውን እና ማሻሻያ የሚያደርጉባቸውን አካባቢዎች ራሳቸው እንዲለዩ ጠይቋል።

ይህንን መረጃ እና ለድርጊት የሚቀርቡ የመረጃ ምንጭ ምክሮችን ለማረጋገጥ GAYA በመላው ዓለም ከሚገኙ የትግበራ አጋር ድርጅቶች ተወካዮች ጋር የማረጋገጫ እና የውይይት አውደ ጥናቶችን (VDWs) እና ቁልፍ መረጃ ሰጪ ቃለመጠይቆችን (KIIs) አካሂዷል። እ.ኤ.አ. በኖቬምበር 2022 ከ 80 በላይ የትግበራ አጋሮች በ GAYA የሥራ ፍሰቶች ላይ ምክረ ሀሳብ መስጠትን ጨምሮ ለምርምር ግኝቶቹ ያላቸውን ምላሽ ባካፈሉበት አሳታፊ ዌቢናር አማካይነት ከዳሰሳ ጥናቱ፣ ከ VDWs እና ከ KIIs የተገኙ ግኝቶችን አጋርቷል። ከዛም GAYA ከዳሰሳ ጥናቱ፣ ከአውደ ጥናቶች፣ ቃለ መጠይቆች እና ከውጤቶች ማጋራት ዝግጅቱ የተገኙ ግኝቶችን መሰረት በማድረግ ለ2ኛው ዓመት ጣልቃ ገብ እርምጃዎቹ እቅዶችን አስተካክሏል። GAYA የተለዩትን ዋና ዋና አዝማሚያዎች የበለጠ ለመመርመር እና በጊዜ ሂደት የሚኖሩ ለውጦችን ለመመልከት በየዓመቱ ተመሳሳይ የዳሰሳ ጥናት ለማካሄድ አቅዷል።

የሚመከሩ ማጣቀሻ ምንጮች

GAYA. (2023). *Gender and Youth Insights for Integration & Implementation.* Washington, DC: Gender and Youth Activity Associate Award.

ቁልፍ ቃላት/ጽንሰ-ሐሳቦች

- ***ሥርዓተ ጾታ: አንድ*** የተወሰነ ማኅበረሰብ ሲገነባቸው የሚችላቸው ሚናዎች፣ ባህሪዎች፣ እንቅስቃሴዎች፣ የሚጠበቁ ነገሮች እና ገጽታዎች። ሥርዓተ ጾታ ከኅብረተሰብ ወደ ኅብረተሰብ የሚለያይና በጊዜ ሂደት ሊለወጥ የሚችል በማኅበረሰብ የሚገነባ አስተሳሰብ ነው። በUSAID እንደተገለጸው፣ ***የሥርዓተ ጾታ ማንነት*** "የአንድ ሰው የሥርዓተ ጾታ የግል ስሜት" ሲሆን — ይህም በወሊድ ወቅት ከተ መደበው ሥርዓተ ጾታ ጋር ከተያያዙ ደንቦች ጋር ሊስማማ ወይም ላይስማማ ይችላል። ***የሥርዓተ ጾታ አገላለጽ*** "የአንድ ሰው የሥርዓተ ጾታ ማንነት መግለጫ ነው፤ አንድ ሰው በኅብረተሰቡ ከሥርዓተ ጾታ ከሚጠበቁ ነገሮች አንፃር እንዴት እንደሚሠራ፣ እንደሚታይ ወይም እንደሚያቀርብ። የአንድ ሰው የሥርዓተ ጾታ አገላለጽ የግድ ከዛ ሰው የሥርዓተ ጾታ ማንነት ጋር ላይስማማ ይችላል።"[3]

ፎቶዎች የተወሰደ: Jonathan Hyams/Save the Children

- ***የሥርዓተ ጾታ እኩልነት:*** ከ USAID ፍቺ የተወሰደ፣ የሥርዓተ ጾታ እኩልነት የሁሉም ሥርዓተ ጾታ ሰዎች "ከኢኮኖሚያዊ፣ ማህበራዊ፣ ባህላዊና ፖለቲካዊ እድገት ተጠቃሚ ለመሆንና የበኩላቸውን አስተዋፅኦ ለማድረግ እኩል እድል የሚያገኙበት፤ ማህበራዊ እሴት ያላቸው ሀብቶችና ሽልማቶችን የሚጠቀሙበት፣ እንዲሁም ሰብአዊ መብቶቻቸውን የሚያስከብሩበት" ሁኔታ ነው።[4]
- ***የሥርዓተ ጾታ ፍትሃዊነት:*** ከ USAID ፍቺ ተስተካክሎ የተወሰደ፣ የሥርዓተ ጾታ ፍትሃዊነት ሥርዓተ ጾታ ወይም የሥርዓተ ጾታ ማንነት ሳይለይ ሰዎች በተለያዩ ፍላጎቶቻቸው መሰረት ፍትሃዊ የሆነ አያያዝ የሚያገኙበትን ሁኔታ ነው። "ይህ እኩል አያያዝን ወይም መብትን ለመጠቀም የተለየ ድጋፍ ማድረግን ይመለከታልመብቶችን፣ ጥቅሞችን፣ ግዴታዎችን እና ዕድሎችን በተመለከተ እኩል እንደሆነ ተደርጎ የሚወሰድን አያያዝ ሊያካትት ይችላል (ለምሳሌ፣ በህግ ፊት እኩል አያያዝ፣ እኩል የማህበራዊ ድጋፍ፣ ትምህርት፣ እኩል ዋጋ ላለው ስራ እኩል ክፍያ)።" የሥርዓተ ጾታ ፍትሃዊነት ብዙውን ጊዜ የተገለሉ ቡድኖችን ታሪካዊ እና ማህበራዊ ጉዳቶች ለማካካስ የሚያስችሉ በመዋቅሮች ውስጥ የተገነቡ እርምጃዎችን ይፈልጋል።[5]
- ***የሥርዓተ ጾታ ማካተት/ሥርዓተ ጾታን ማካተት:*** በ USAID እንደተገለጸው፣ "የ USAID ስትራቴጂዎችን በመፍጠር፣ በሁሉም ፕሮጀክቶቻችን እና እንቅስቃሴዎቻችን ንድፍ እና አፈፃፀማቸው፣ ክትትላቸው እና ግምገማቸው ወቅት ሥርዓተ ጾታን መሰረት ያደረጉ ልዩነቶችን የመለየትና የመቅረፍ ሂደት።"[6]
- ***የሥርዓተ ጾታ ማካተት/ፍትሃዊነት ቀጣይነት ሂደት:*** በ Interagency Gender Working Group እንደተገለጸው፣ የሥርዓተ ጾታ ቅንጅት/ፍትሃዊነት ቀጣይነት ሂደት "ለአቃጀች ለፈፃሚዎች ሥርዓተ ጾታን ወደ ፕሮግራሞቻቸው/ፖሊሲዎቻቸው እንዴት ማካተት እንደሚችሉ ለማቀድ የሚጠቀሙበት መሳሪያ ነው።"[7]
- ***የሥርዓተ ጾታ አናሳዎች:*** ከ USAID ፍቺ ተስተካክሎ የተወሰደ፣ የሥርዓተ ጾታ አናሳዎች የሥርዓተ ጾታ ማንነታቸው ወይም የሥርዓተ ጾታ መግለጫቸው (ከላይ ያለውን ይመልከቱ) በተወለዱበት ጊዜ ከተሰጣቸው ጾታ የሚለይ ግለሰቦችን ያካትታል።[8]
- ***ሥርዓተ ጾታን መሰረት ያደረጉ ጥቃቶች:*** በ USAID እንደተገለጸው፣ በሥርዓተ ጾታ ላይ የተመሠረተ ጥቃት "በግለሰብ ወይም በቡድን ላይ በሆነ ወይም ይሆናል ተብሎ በሚገመት ጾታ፣ ሥርዓተ ጾታ፣ የሥርዓተ ጾታ ማንነት ወይም አገላለጽ፣ በጾታዊ ባህሪያት፣ በጾታዊ ዝንባሌ እና/ወይም በወንድነት እና እንስታዊነት ዙሪያ በተለያዩ በማኅበረሰቡ የተገነቡ ደንቦችን አለማክበር ላይ በመመርኮዝ በግለሰብ ወይም በቡድን ላይ የሚደረግ ማንኛውም ጎጂ ዛቻ ወይም ድርጊት ነው። ምንም እንኳ በሁሉም የሥርዓተ ጾታ ማንነት ውስጥ የሚገኙ ግለሰቦች ሥርዓተ ጾታን መሠረት ያደረጉ ጥቃት ሊያጋጥማቸው ቢችልም ሴቶች፣ ልጃገረዶችና በየትኛውም ሥርዓተ ጾታን ራሳችቸውን የማያካትቱ ግለሰቦች በማኅበረሰቡ ውስጥ ባላቸው አቻ ያልሆነ ደረጃ ምክንያት በሁሉም አውድ ውስጥ ሥርዓተ ጾታን መሠረት ሳደረጉ የጥቃት ድርጊቶች የመጋለጥ አጋጣሚያቸው ሰፊ ነው።"[9]
- ***በይነ ዘርፋዊ:*** በ USAID እንደተገለጸው፣ በይነ ዘርፋዊ "አንድ ግለሰብ ለሚደርስበት የተለየ ጭቆናና መድልዎ አስተዋጽኦ የሚያደርግ ማህበራዊ ማንነት መደራረብ ነው።"[10]

---

3 *USAID LGBT Vision for Action* በ: https://www.usaid.gov/sites/default/files/2022-12/LGBT_Vision.pdf ላይ ይገኛል።

4 ከ *USAID Asia Regional Factsheet* ተስተካክሎ የተወሰደ በ: https://www.usaid.gov/asia-regional/fact-sheets/gender-equality-and-female-empowerment#:~:text=Gender%20equality%20is%20defined%20in,realize%20their%20human%20rights.%E2%80%9D%20The ላይ ይገኛል።

5 ከ USAID የሥርዓተ ጾታ ቃላት ተስተካክሎ የተወሰደ በ: https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/Pnadl089.pdf ላይ ይገኛል።

6 *United States Strategy to Prevent and Respond to GBV* በ: https://www.state.gov/wp-content/uploads/2022/12/GBV-Global-Strategy-Report_v6-Accessible-1292022.pdf ላይ ይገኛል።

7 የ Interagency Gender Working Group *Gender Integration Continuum* በ: https://www.igwg.org/wp-content/uploads/2017/05/FG_GendrIntegrContinuum.pdf ላይ ይገኛል።

8 ከ *CDC Gender Terminology* ተስተካክሎ የተወሰደ በ: https://www.cdc.gov/healthyyouth/terminology/sexual-and-gender-identity-terms.htm ላይ ይገኛል።

9 *United States Strategy to Prevent and Respond to GBV* በ: https://www.state.gov/wp-content/uploads/2022/12/GBV-Global-Strategy-Report_v6-Accessible-1292022.pdf ላይ ይገኛል።

10 *USAID Youth in Development Policy Update 2022* በ: https://www.usaid.gov/policy/youth ላይ ይገኛል።

- **አዎንታዊ የወጣቶች እድገት (PYD):** ከ USAID ፍቺ ተስተካክሎ የተወሰደ፣ PYD ከወጣቶች ጋር ለመስራት ሀብትን-ያማከለ አቀራረብን የሚያስተዋውቅ በማስረጃ ላይ የተመሠረተ የወጣቶች እድገት ሞዴል ነው።[11] ይህ አቀራረብ በአራት ቁልፍ አካላት ላይ ያተኩራል፡
  - **ሀብቶች:** ወጣቶች የሚፈለገውን ውጤት ለማሳካት የሚያስፈልጉት ግብዓቶች፣ ክህሎቶችና ብቃቶች አሏቸው።[12]
  - **ተነሳሽነት:** ወጣቶች ስለ ህይወታቸው የራሳቸውን ውሳኔ ለማድረግ ወይም በራሳቸው ውሳኔ ላይ ተጽዕኖ ለማሳደር እንዲሁም የሚፈለገውን ውጤት ለማሳካት በእነዚያ ውሳኔዎች ላይ እርምጃ ለመውሰድ ሀብታቸውን እና ህልሞቻቸውን ለመጠቀም እንደሚችሉ ያምናሉ እንዲሁም ችሎታው አላቸው።[13]
  - **አስተዋጽኦ:** ወጣቶች ለራሳቸው እና ለህብረተሰባቸው አዎንታዊ እድገት የለውጥ ምንጭ ሆነው ይሳተፋሉ።[14]
  - **ምቹ ከባቢ :** ወጣቶች ሀብታቸውን፣ ተነሳሽነታቸውን፣ አገልግሎቶችንና ዕድሎችን የማግኘት አቅማቸውን እንዲሁም አደጋዎችን የመከላከል አቅማቸውን ከፍ የሚያደርግና ማህበራዊና ስሜታዊ ብቃታቸውን እንዲያጎለብቱ የሚያበረታታ ምቹ ከባቢ በዙሪያቸው ሲገኝ።[15]
- **ጾታዊ አናሳዎች:** ደራሲያን Math እና Seshadri እንደገለጹት ጾታዊ አናሳዎች “ጾታዊ ማንነታቸው፣ አገላለጽ ወይም ዝንባሌያቸው ከአብዛኞቹ የሚለይ ሲሆን ነው”።[16]
- **የማህበራዊ ባህሪ ለውጥ (SBC):** በ Advancing Nutrition እንደተገለጸው SBC “ሰዎች የሚንቀሳቀሱበት መንገድ ከማኅበራዊ ግንኙነቶቻቸው እና ከአካባቢያቸው ሁኔታዎች ጋር የተሳሰረ መሆኑን ይገነዘባል። SBC ሰዎች የዕለት ተዕለት እንቅስቃሴያቸውን እንዴት እንደሚያከናውኑ የሚነኩ በርካታ ማህበራዊና አካባቢያዊ ምክንያቶችን ከግምት ያስገባል።”[17]
- **ማኅበራዊ አካታችነት:** በ IDEAL ግብአት ውስጥ እንደተገለጸው ማህበራዊ አካታችነት “በማህበራዊ ማንነት ምክንያት የተገለሉሰዎች በኅብረተሰቡ ውስጥ የመሳተፍ አቅማቸውን፣ መዳረሻቸውን፣ ክብር እና ዕድላቸውን የማሻሻል ሂደት ነው።”[18]
- **ሴቶችን ማብቃት:** በ Kabeer እንደተገለጸው፣ “ሴቶችን ማብቃት ስትራቴጂካዊ የሕይወት ምርጫ የማድረግ ችሎታ የተከለከሉ ሰዎች እንዲህ ዓይነት ችሎታ እንዲያገኙ የሚያደርግ ሂደት ነው።”[19]
- **በወጣቶች የሚመራ ፕሮግራም:** በ USAID እንደተገለጸው ወጣቶች ዋና ፈፃሚዎች የሆኑበት የፕሮጅክት ስራ።[20]
- **በወጣቶች ላይ ያተኮረ:** በ USAID እንደተገለጸው፣ ወጣቶች የፕሮግራሙ ዋና ተሳታፊዎች የሆኑበት የፕሮጅክት ስራ ።[21]
- **ከወጣቶች ጋር ተያያዥነት ያለው ፕሮግራም:** በ USAID እንደተገለጸው፣ በታላሚ ተሳታፊዎች ወይም ተጠቃሚዎች ውስጥ ወጣቶችን የሚያካትት ወይም ለወጣቶች የተወሰነ አካል ያለው የፕሮጅክት ስራ።[22]

ፎቶዎቹ የተወሰዱት: Veejay Villafranca / Save the Children

11 ከ *USAID Youth in Development Policy Update 2022* ተስተካክሎ የተወሰደ በ: https://www.usaid.gov/policy/youth ላይ ይገኛል።
12 *USAID Youth in Development Policy Update 2022* በ: https://www.usaid.gov/policy/youth ላይ ይገኛል።
13 ከ *USAID Youth in Development Policy Update 2022* ተስተካክሎ የተወሰደ በ: https://www.usaid.gov/policy/youth ላይ ይገኛል።
14 ከ *USAID Youth in Development Policy Update 2022* ተስተካክሎ የተወሰደ በ: https://www.usaid.gov/policy/youth ላይ ይገኛል።
15 ከ *USAID Youth in Development Policy Update 2022* ተስተካክሎ የተወሰደ በ: https://www.usaid.gov/policy/youth ላይ ይገኛል።
16 *The invisibles ones: Sexual minorities* በ: https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3657897/ ላይ የሚገኝ።
17 Advancing Nutrition *What is Social and Behavior Change (SBC)?* በ: https://www.advancingnutrition.org/resources/what-social-and-behavior-change-sbc ላይ የሚገኝ።
18 IDEAL *Gender and Inclusion Responsive Emergency Food Security Training* በ: https://www.fsnnetwork.org/resource/gender-and-inclusion-responsive-emergency-food-security-training ላይ ይገኛል።
19 *Resources, Agency, Achievements: Reflections on the Measurement of Womens Empowerment* በ: https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/1467-7660.00125 ላይ ይገኛል።
20 *USAID Youth in Development Policy Update 2022* በ: https://www.usaid.gov/policy/youth ላይ ይገኛል።
21 *USAID Youth in Development Policy Update 2022* በ: https://www.usaid.gov/policy/youth ላይ ይገኛል።
22 *USAID Youth in Development Policy Update 2022* በ: https://www.usaid.gov/policy/youth ላይ ይገኛል።

ፎቶዎቹ የተወሰዱት: Mustafa Saeed / Save the Children

ተጨማሪ የመረጃ ምንጮች

የማህበራዊ ባህሪ ለውጥ

- *Prioritizing Multi-Sectoral Nutrition Behaviors,* Advancing Nutrition (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
- *Using Research to Design a Social and Behavior Change Strategy for Multi-Sectoral Nutrition,* Advancing Nutrition (በእንግሊዝኛ እና በፈረንሳይኛ ይገኛል)
- *Make Me a Change Agent:* An SBC Resource for WASH, Agriculture, and Livelihoods Activities, TOPS/PRO-WASH/SCALE (በእንግሊዝኛ እና በፈረንሳይኛ ይገኛል)
- የ Align መድረክ በሥርዓተ ጾታ ልማዶች ላይ ትምህርትን እና ፈጠራን ማሳደግ ላይ (የተለያዩ ምንጮች በእንግሊዝኛ፣ ፈረንሳይኛ እና/ወይም ስፓኒሽ ይገኛሉ)
- *Social Norms Design Checklist*, CARE International (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
- *Social and Behavior Change Do's and Don'ts*, Advancing Nutrition (በእንግሊዝኛ እና በፈረንሳይኛ ይገኛል)
- *Stakeholders Consultation on Adolescent Girls' Nutrition: Evidence, Guidance, and Gaps,* Strengthening Partnerships, Results, and Innovations in Nutrition Globally (SPRING) (በእንግሊዝኛ ይገኛል)

ተፅዕኖን/ለውጥን መለካት

- *Qualitative Monitoring and Evaluation Peer Community,* IDEAL (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
- *BHA Guidance for Monitoring, Evaluation, and Reporting for Resilience Food Security Activities* (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
- *BHA Emergency Monitoring and Evaluation Guidance* (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
- **SBC**
  - *Resources for measuring social norms: a practical guide for programme implementers,* Social Norms Learning Collaborative (በእንግሊዝኛ እና ፈረንሳይኛ ይገኛል)
  - *Social norm data use tool; Monitoring Social and Behavior Change for Multi-Sectoral Nutrition*, CARE International (በእንግሊዝኛ ይገኛል)

- **ሥርዓተ ጾታ**
  - *MEL Tools – Tipping Point Initiative,* CARE International (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
  - *Gender Equality Toolbox,* Bill and Melinda Gates Foundation (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
- **ወጣቶች**
  - *Formative Research Guidance for Adolescent Nutrition,* Advancing Nutrition (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
  - *From the PYD Framework to Measuring Core PYD Constructs,* YouthPower Learning (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
  - *Kit de Herramientas de Medición del Desarrollo Positivo de la Juventud,* YouthPower Learning (በእንግሊዝኛ፣ ፈረንሳይኛ፣ ስፓኒሽ እና አረብኛ ይገኛል)

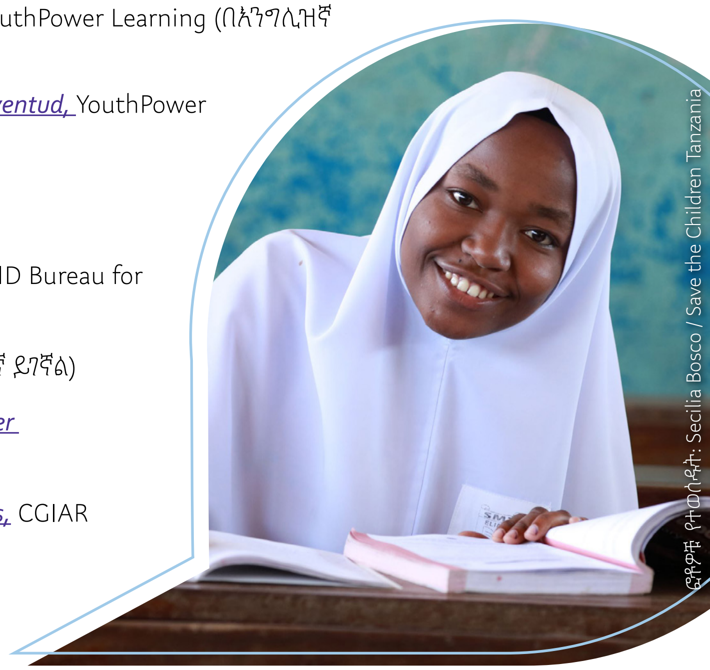
ፎቶዎች የተወሰዱት: Secilia Bosco / Save the Children Tanzania

መረጃዎችን መከፋፈል

- *ADS 201 Additional Help Disaggregating Monitoring Indicators,* USAID Bureau for Policy, Planning and Learning (PPL) (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
- *Sex- and Age-Disaggregated Data,* MEASURE Evaluation (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
- *Sex disaggregated data collection guide, Mercy Corps AgriFin's Gender Transformative Toolkit* (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
- *Standards for Collecting Sex-Disaggregated Data for Gender Analysis,* CGIAR (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
- *Gender-Disaggregated Data for Agriculture and Rural Development,* FAO/Socio-Economic and Gender Analysis Programme (SEAGA) (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
- *Sex & Age Matter: Improving Humanitarian Response in Emergencies,* Feinstein International Center, Tufts University (በእንግሊዝኛ ይገኛል)

በውሂብ ላይ ተጨማሪ ሐሳቦችን በማመንጨት አሰራረን መቀየር/ ማስተካከል

- *Pivot Log Template,* USAID Learning Lab (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
- *Knowing When to Adapt – A Decision Tree,* USAID Learning Lab (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
- *Pause and Reflect,* USAID Learning Lab (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
- *CATALYSE: Communities Acting Together,* Mercy Corps (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
- *Utilizing and learning from evaluations,* USAID Learning Lab (በእንግሊዝኛ ይገኛል)
- *CLA in Safe Spaces to promote learning in food security programming in Madagascar,* USAID Learning Lab (በእንግሊዝኛ ይገኛል)

ይህ አጭር መግለጫ መዘጋጀት የቻለው በዩናይትድ ስቴትስ ዓለም አቀፍ ልማት ኤጀንሲ (ዩኤስኤአይዲ) አማካይነት የአሜሪካ ሕዝብ በደግነት ባደረገው ድጋፍ ነው። የዚህ መግለጫ ይዘት የሥርዓተ ጾታ እና ወጣቶች እንቅስቃሴ (Gender and Youth Activity፣ GAYA) ኃላፊነት ነው እናም የግድ የ USAID ወይም የዩናይትድ ስቴትስ መንግስትን አመለካከት የሚያንፀባርቅ አይደለም።